

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/236/2019
Identifikačné číslo spisu: 1215212553
Dátum vydania rozhodnutia: 11.12.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Siebenstichová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1215212553.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava - Mestská časť Bratislava - Ružinov, so sídlom v Bratislave, Mierová č. 21 proti žalovanému P. K., bývajúcemu v E. Z. Q., F. Ú. E. Z. Q., O. Z.. Č.. X, Č. J., zastúpenému usadeným euroadvokátom JUDr. Pavlom Novákom, so sídlom v Bratislave, Fazuľova č. 1, o vypratanie bytu, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 7 C 256/2015, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. apríla 2019, sp. zn. 2 Co 111/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením z 13. júna 2018, č. k. 7 C 256/2015-91 zamietol návrh žalovaného o zrušenie rozsudku pre zmeškanie súdu prvej inštancie z 30. septembra 2015, č. k. 7 C 256/2015-40, ktorým žalovanému uložil povinnosť vypratať byt č. XX, nachádzajúci sa na X. poschodí bytového domu, súpisné číslo XXXX, na B. R. Č.. XX V. B. a vypratany byt odovzdať do 15 dní od právoplatnosti rozsudku žalobcovi a povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 99,50 eur. Na odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že žalovaný tvrdil, že na pojednávanie nariadené na deň 30. september 2015 sa nedostavil z dôvodu zlého psychického stavu, pre ktorý na pojednávanie zabudol. O zmeškaní pojednávania sa dozvedel až o dva dni, ale jeho stav nebol stabilizovaný natoľko, aby bol schopný niečo konať. Od mladosti má psychické problémy, ale zdravotná dokumentácia sa mu stratila. V lekárskej správe sa podľa žalovaného konštatovalo, že je abnormálny, ale jeho psychické poruchy nie sú dôvodom na zbavenie svojprávnosti. Súd prvej inštancie vzhľadom na argumenty žalovaného skonštatoval, že v danej veci vznik takých okolností, ktoré by mu znemožňovali účasť na pojednávaní, nepreukázal. Náhle zhoršenie psychického stavu by bolo možné považovať za ospravedlniteľný dôvod, avšak len v tom prípade, ak by bolo riadne preukázané. Túto podmienku žalovaný nespĺnil. V spise sa nachádza iba predbežná prepúšťacia správa z Psychiatrickej nemocnice Philippa Pinela, Pezinok zo dňa 23. augusta 2017, ktorá však nepreukazuje zdravotný stav žalovaného ku dňu 30. septembra 2015, kedy sa konalo pojednávanie, na ktorom bolo rozhodnuté rozsudkom pre

zmeškanie.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného uznesením z 30. apríla 2019, sp. zn. 2 Co 111/2018 uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil. Svoje rozhodnutie odôvodnil poukazom na § 153c ods. 1 OSP, resp. § 277 ods. 2 CSP a § 387 ods. 1 CSP. V zmysle zákonných ustanovení, ak žalovaný z ospravedliteľného dôvodu nebol prítomný na pojednávaní, na ktorom súd rozhodol rozsudkom pre zmeškanie, môže do nadobudnutia právoplatnosti rozsudku podať návrh na jeho zrušenie. Ak súd návrhu vyhovie, zruší rozsudok uznesením a začne vo veci opäť konať. Súd poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júna 2010, sp. zn. 4 Cdo 84/2009, v ktorom uviedol, že z účelu a povahy tohto procesného inštitútu možno vyvodiť, že ospravedliteľným dôvodom sú len také okolnosti, ktoré na strane žalovaného nastali neočakávane (neboli mu vopred známe), boli príčinou, že sa nemohol na pojednávanie dostať, prípadne svoju neúčast' vopred riadne ospravedlniť, a ktoré za danej situácie možno považovať za dôvod ospravedlňujúci zmeškané konanie. Konštatoval, že v tomto konaní sa súd nezaoberal tým, či boli splnené zákonné predpoklady pre vydanie rozsudku pre zmeškanie, ale bol oprávnený posúdiť len to, či okolnosti uvádzané a preukázané žalovaným možno považovať za ospravedliteľný dôvod neprítomnosti žalovaného na pojednávaní. Odvolací súd zistil, že žalobu spolu s prílohami žalovaný prevzal, zostal však nečinný a nič na tom nezmenilo ani to, že mu bolo doručené aj predvolanie na pojednávanie, pričom mu bolo doručené aj upozornenie na možnosť a podmienky rozhodnutia sporu rozsudkom pre zmeškanie (č. l. 30-31 spisu). Žalovaný sa na pojednávanie nedostavil. Okolnosťou, ktorá mala žalovanému zabrániť v účasti na pojednávaní mal byť psychický záchvat, ktorý je prejavom jeho dlhotrvajúcej a dovtedy neliečenej psychickej choroby. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že žalovaný spôsobilosť na právne úkony obmedzenú nemá a liečbu psychického ochorenia začal až v roku 2017, na základe rozhodnutia Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 4 Nt 11/2016 zo 7. marca 2017. Žalovaný tvrdil, že záchvaty v dĺžke 2 až 4 dni mal dostávať opakovane v nepravidelných intervaloch. Keďže vedel, že záchvat môže prísť neočakávane, nemal sa spoliehať na to, že k veci sa vyjadrí, respektíve bude na ňu reagovať ústne na pojednávaní. Existenciu ospravedliteľného dôvodu je žalovaný povinný preukázať. Žalovaný mal k tvrdenej okolnosti predložiť aspoň nepriame dôkazy, mohol aj bezprostredne po odznení záchvatu túto okolnosť oznámiť súdu prvej inštancie a keďže v tom čase nepoznal ešte obsah súdneho rozhodnutia, mohol tým zabrániť spochybneniu vierohodnosti jeho tvrdení stavom prispôsobovania jeho tvrdení podľa vývoja procesného deja v súdnej veci. Bez preukázania tvrdeného dôvodu o psychickom záchvate práve v deň pojednávania, ktorý mal žalovanému zabrániť v účasti na pojednávaní, nie je možné v kontexte celkového prístupu žalovaného k súdnej veci tento vyhodnotiť ako vierohodný, a teda ospravedliteľný. Podporil správnosť záveru súdu prvej inštancie, keď návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie zamietol, nakoľko pre jeho zrušenie nemal splnené zákonné podmienky.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnil § 420 písm. f/ CSP, pretože mu súd nesprávnym úradným postupom znemožnil, aby uskutočňoval svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Trval na tom, že súd prvej inštancie nemal vôbec rozsudok pre zmeškanie vydať, mal prihliadať na nerovnomerné postavenie strán sporu, keďže žalobca poskytuje podobné služby za odplatu. Namietal, že žalobca sa vo výpovedi z nájmu bytu vôbec nezaoberal bytovými náhradami, aj keď mohol vedieť o hmotnej núdzi žalovaného. Súd prvej inštancie sa nezaoberal dostatočne námietkami žalovaného, ani navrhovaným svedectvom brata žalovaného, ktoré by preukázalo jeho tvrdenia o dôvodoch, ktoré mu bránili dostať sa na pojednávanie. Uviedol, že v čase svojich záchvatov (vzhľadom na psychotické ochorenie schizofrénneho okruhu s chronickou a reziduálnou symptomatikou) môže byť nebezpečný pre svoje okolie, preto je zavretý v obydlí a môže mať obmedzené rozpoznávacíe schopnosti. Poukázal na to, že sa snažil svoje konanie napraviť a odvolací súd sa jeho tvrdeniami mal riadne zaoberať. Odvolací súd konal v rozpore s dobrými mravmi, keď mu neposkytol väčšiu mieru ochrany vzhľadom na jeho zdravotný stav a zrejmú nerovnosť strán sporu. Bolo v jeho záujme napraviť svoje vzťahy so žalobcom a uzatvoriť s ním novú nájomnú zmluvu. Ďalej namietal, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu je nedostatočné a nie je presvedčivé. Odvolací súd mal viac rozobrať procesné postupy súdu prvej inštancie a spoľahlivejšie zistiť skutkový stav. Poukázal na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 383/2006 a II. ÚS 85/2006 a tiež na právo na zachovanie rovnosti zbraní,

kontradiktórnosti konania, riadne odôvodnenie rozhodnutia. Žiadal preto napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, priznať náhradu trov dovolacieho konania a tiež navrhol odložiť jeho vykonateľnosť.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie žalovaného ako neprípustné odmietnuť alebo ako nedôvodné zamietnuť. Poukázal na R 56/2012, kedy nejde o prekvapivé rozhodnutie a mal za to, že k namietanej procesnej vade nikdy nedošlo.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Právo domôcť sa nápravy chýb v postupe, v konaní, či v rozhodnutí súdu nižšej inštancie na vyššej súdnej inštancii, teda právo na súdnu ochranu, nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo môže byť zaručené len, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých možno rozhodnúť o veci samej. Dovolací súd však nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Tejto mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti v jednotlivých ustanoveniach CSP upravujúcich dovolacie konanie. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú vymenované v § 420 písm. a/ až f/ CSP.

8. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 CSP, dovolací súd skúma prednostne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení.

9. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

10. V danom prípade napadol žalovaný dovolaním rozhodnutie, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie. V zmysle § 277 ods. 1 CSP, ak žalovaný z ospravedlniteľných dôvodov zmeškal lehotu na podanie vyjadrenia podľa § 273 písm. a) CSP, môže podať návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie spolu s vyjadrením. Ak súd, ktorý rozsudok pre zmeškanie vydal, návrhu vyhovie, rozsudok pre zmeškanie uznesením zruší a začne vo veci opäť konať.

11. Súdne konanie predstavuje plynulý priebeh procesných úkonov od iniciatívy žalobcu odzrkadlenej podaním žaloby, až po autoritatívne rozhodnutie súdu o predmete sporu. Zákon pri ustanovení § 277 CSP počíta s rozhodnutím súdu o návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie formou uznesenia. Pokiaľ súd návrhu vyhovie, rozhodne o tom uznesením a ďalej pokračuje v úkonoch, akoby ku skončeniu veci ani nebolo došlo. V druhej situácii, v ktorej súd návrhu nevyhovie, prijme rozhodnutie o zamietnutí takého návrhu a stav konania sa nezmení. Pokiaľ rozsudok pre zmeškanie nadobudol právoplatnosť,

konanie sa považuje za skončené. Ak strana podala spolu s návrhom na zrušenie rozsudku pre zmeškanie aj odvolanie voči takému rozsudku, čo je aj v posudzovanej veci, konanie sa končí (pokiaľ rozsudok pre zmeškanie odvolací súd nezruší) právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu. V tomto prípade odvolací súd odvolanie žalovaného odmietol pre neprípustnosť uznesením z 25. júna 2019, sp. zn. 2 Co 110/2018. Rozsudok pre zmeškanie nadobudol právoplatnosť v spojení s uznesením dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu dňa 9. mája 2019.

12. Z procesnej stránky konania o návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie je zrejmé, že rozhodnutie o vyhovení takému návrhu či o zamietnutí takého návrhu, nie je rozhodnutím, ktorým sa konanie končí (tým je samotný rozsudok pre zmeškanie a následné rozhodnutie odvolacieho súdu o odvolaní voči nemu) a žiadnym spôsobom ani nerieši spor medzi stranami vo veci samej. Také rozhodnutie nespĺňa vlastnosti rozhodnutia, ktoré by mohlo byť predmetom preskúmania v zmysle § 420 CSP. Uznesenie, ktoré je v tomto prípade predmetom dovolacieho konania, má charakter procesného rozhodnutia, v ktorom súd posudzuje stranou predkladaný návrh na pripustenie procesného úkonu.

13. Vzhľadom na to, že v prípade dovolaním napadnutého rozhodnutia nejde o rozhodnutie uvedené v § 420 CSP, nebolo možné vyvodit' z neho ani prípustnosť dovolania žalovaného podľa § 420 písm. f/ CSP. Nakoľko prípustnosť dovolania z procesných predpisov nevyplýva, dovolací súd dovolanie žalovaného podľa § 447 písm. c/ CSP, bez skúmania, či v konaní došlo k dovolateľom namietanej procesnej nesprávnosti, odmietol.

14. Najvyšší súd o nároku na náhradu trov dovolacieho konania nerozhodoval, keďže v zmysle § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 453 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne súd aj bez návrhu v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.